

Θεσσαλονίκη, 7 - 6 -22

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
(τομέας Μακεδονίας και Θράκης)**

**ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ,
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ και
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ
και ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ**

**Τμήμα Παραδοσιακών Οικισμών &
Διατηρητέων Κτιρίων**

Ταχ. Δ/ση: Διοικητήριο, Ταχ. Κώδικας: 541 23

Πληροφορίες: Δρ Μαργαρίτα Βυζαντιάδου

Τηλ.: 2313 501362

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΥΠΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

ΘΕΜΑ: «Χαρακτηρισμός ή μη ως διατηρητέων τριών (3) κτιρίων ως εξής: α) το Περίπτερο Νο 1, β) Το περίπτερο Νο 2 και γ) Το κτίριο Διοίκησης, που βρίσκονται εντός του χώρου της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης (Δ.Ε.Θ.), στο Δήμο Θεσσαλονίκης, φερόμενων ιδιοκτησίας ΔΕΘ HELEXPO Α.Ε. και καθορισμός ειδικών όρων και περιορισμών δόμησης αυτών».

Α. ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ - ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

1. Υποβλήθηκε η με αρ. πρωτ. 2267/31-5-21 αίτηση των κ.κ. Σάσας Λαδά, Πρόδρομου Νικηφορίδη, Αλεξάνδρας Αλεξοπούλου, Μαρίας Αρακαδάκη και Άνης Λεφάκη με συνημμένο φάκελο που περιλαμβάνει δύο (2) Τεύχη «Πρόταση χαρακτηρισμού ως διατηρητέων κτιρίων υφισταμένων κτιρίων εντός χώρου της Δ.Ε.Θ.»

2. Η Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης αναπτύσσεται στην ανατολική πλευρά του κέντρου της πόλης, μεταξύ των οδών Αγγελάκη, Λεωφ. Στρατού (Πλατεία ΧΑΝΘ), 3^η Σεπτεμβρίου και Εγνατίας, σε ενιαίο Ο.Τ.

3. Με το παραπάνω σχετικό αίτημα ζητείται ο χαρακτηρισμός ως διατηρητέων υφιστάμενων κτιρίων και στοιχείων εντός του χώρου του Εκθεσιακού Κέντρου Θεσσαλονίκης (Δ.Ε.Θ.) και συγκεκριμένα τα εξής:

1. Το Περίπτερο Νο 1 (Α. Συμεών-Ν. Εφέσιος, 1955-56)
2. Το περίπτερο Νο 2 (αρχικά) της Βαρίας Βιομηχανίας (Δ. Τριποδάκης, 1955)
3. Το Περίπτερο (αρχικά) της ESSO- PAPPAS (Θ. Παπαγιάννης, 1963)
4. Το περίπτερο των Εθνών (Δ. Τριποδάκης, 1954) – πρόταση για την διατήρηση της αρχικής μορφής του κτιρίου
5. Το (αρχικά) εμπορικό κέντρο της ΔΕΘ και σήμερα Συνεδριακό Κέντρο Ν. Γερμανός (Γ. Κονταξάκης- Χ. Κουλουκούρης- Ν. Μουτσόπουλος- Χ. Τσιλαλής, 1968)
6. Το περίπτερο 7 (Γ. Κονταξάκης 1969)
7. Η Πύλη –σύμβολο της ΔΕΘ (Π. Βασιλειάδης-Ε. Βουρέκας-Σ. Στάικος, 1959-1960)
8. Το κτίριο Διοίκησης (Εμ. Βουρέκας - Στ. Στάικος - Πρ. Βασιλειάδης, 1959-60)

4. Η Υπηρεσία μας με το με αρ. πρωτ. 2276/7-7- 2021 έγγραφό της, ζήτησε από τις αρμόδιες Υπηρεσίες του ΥΠ.ΠΟ.Α. εάν έχουν προχωρήσει ή πρόκειται να προχωρήσουν στην αξιολόγηση και σύνταξη φακέλου για

το χαρακτηρισμό ή μη ως διατηρητέων υφισταμένων κτιρίων εντός του χώρου της Δ.Ε.Θ., σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν3028/2002.

5. Επίσης, με το ίδιο έγγραφο ζήτησε από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υ.Π.Ε.Ν., όπως πληροφορήσουν σε ποιο στάδιο βρίσκεται η έγκριση ή ολοκλήρωση του Ειδικού Χωρικού Σχεδίου του Εκθεσιακού Κέντρου Θεσσαλονίκης και ποιά είναι η προβλεπόμενη διαδικασία, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, για την ολοκλήρωση του πολεοδομικού και αρχιτεκτονικού σχεδιασμού του χώρου αυτού. Ειδικότερα, θα ενδιέφερε την Υπηρεσία μας αν η τυχόν διατήρηση οποιουδήποτε από τα παραπάνω κτίρια στη ΔΕΘ, θα δημιουργούσε θέματα επανεξέτασης ή τροποποίησης των ήδη ολοκληρωμένων ή εγκεκριμένων σχεδίων και μελετών και σε ποιο βαθμό. Στο ερώτημα αυτό δεν υπήρξε απάντηση.

6. Κατόπιν του με αρ. πρωτ. 2276/7-7- 2021 εγγράφου μας, η Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων & Τεχνικών Έργων Κ.Μ., με το με αρ. ΥΠ.ΠΟ.Α. 321066/ 27-8-21 έγγραφό της, ενημέρωσε την Υπηρεσία μας, ότι συνέταξε φάκελο τεκμηρίωσης για τον χαρακτηρισμό ή μη κτιρίων της Δ.Ε.Θ. ως «νέωτερα ακίνητα μνημεία», τον οποίο διαβίβασε στις κεντρικές υπηρεσίες του ΥΠ.ΠΟ.Α., για την ολοκλήρωση της προβλεπόμενης διαδικασίας, η οποία είναι σε εξέλιξη.

7. Στη συνέχεια, η Διεύθυνση Προστασίας και Αναστήλωσης Νεώτερων και Σύγχρονων Μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, με το με αρ. πρωτ. 515238/26-10-21 έγγραφό της, ενημέρωσε ότι με τη με αρ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ/329159/22-9-2021 απόφαση του ΥΠ.ΠΟ.Α. που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 675/ Δ/12-10-2021, χαρακτηρίστηκαν ως μνημεία, σύμφωνα με το άρθρο 6, παρ. 1γ, του Ν3028/2002 τα κάτωθι κτήρια και κατασκευές στο χώρο της Δ.Ε.Θ., «λόγω της ιδιαίτερης σημασίας τους για την εξέλιξη της αρχιτεκτονικής και της τεχνικής. Επίσης, ως σημαντικά κτήρια εντός της ΔΕΘ αποτέλεσαν σημεία αναφοράς με ρόλο στην εξέλιξη της πόλης της Θεσσαλονίκης από ιστορική, κοινωνική και οικονομική άποψη. Αναλυτικά:

α) το Περίπτερο ESSO Pappas (Αγροτικής Τράπεζας), λόγω της ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής και τεχνικής του σημασίας, καθώς συνιστά χαρακτηριστικό δείγμα της αρχιτεκτονικής της περιόδου κατασκευής του.

β) η κατασκευή της Πύλης – Τόξου, ήτοι των δύο αλληλοτεμνόμενων τόξων, που χωροθετείται στην είσοδο της Διεθνούς έκθεσης Θεσσαλονίκης (πλατεία ΧΑΝΘ), λόγω της ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής, πολεοδομικής και κοινωνικής σημασίας της, καθώς η κατασκευή αποτελεί σημείο αναφοράς και τοπόσημο για την πόλη και προσδιορίζει τον χαρακτήρα της εισόδου για μεγάλο χρονικό διάστημα στο πλαίσιο λειτουργίας της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης.».

8. Σχετικά με την πρόταση που έχει προωθήσει το ΥΠΕΝ για το «Ειδικό Χωρικό Σχέδιο για το Εκθεσιακό Κέντρο Θεσσαλονίκης», η Υπηρεσία μας έχει αναφέρει σχετικές απόψεις με το με αρ. πρωτ. 1186/12-4-2019 έγγραφό της.

9. Για την παραπάνω μελέτη του ΥΠΕΝ, το ΚΕΣΥΠΟΘΑ στη συνεδρίασή του στις 1-6-2020, πράξη 33, συνεδρίαση 4^η, γνωμοδότησε θετικά για το Πολεοδομικό Σχέδιο Εφαρμογής (ΠΣΕ) του Εκθεσιακού Κέντρου Θεσσαλονίκης (ΔΕΘ).

Από τη γνωμοδότηση του ΚΕΣΥΠΟΘΑ προκύπτει, μεταξύ άλλων ότι διατηρούνται τα παρακάτω κτίρια, τα οποία εντάσσονται στο σύνολο της δόμησης τους στο ΠΣΕ:

- Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης (ΜΜΣΤ),
- Πύργος του ΟΤΕ,
- Περίπτερο Αγροτικής Τράπεζας (ESSO PAPPAS) και
- Αλεξάνδρειο Αθλητικό Μέγαθρο Θεσσαλονίκης

9. Η «Διεθνής Εμπορική και Βιομηχανική Έκθεση Θεσσαλονίκης» λειτούργησε για πρώτη φορά το 1926 (3-17 Οκτωβρίου) και μαζί με το Πανεπιστήμιο που ιδρύθηκε την ίδια χρονιά αποτέλεσε έναν από τους δύο σημαντικότερους χώρους αρχιτεκτονικής δημιουργίας στην πόλη. Δημιουργήθηκε και λειτούργησε ως θεσμός που κατεξοχήν συνέβαλε στην προβολή της βιομηχανίας της πόλης κατά τη διάρκεια όλου του 20^{ου}

αιώνα, με πρωτοβουλία του καθηγητή και βουλευτή Θεσσαλονίκης Νικόλαου Γερμανού, ο οποίος διητέλεσε και διευθυντής της έως το θάνατό του το 1932. Την οργάνωσή της είχε αναλάβει ειδική επιτροπή υπό την αιγίδα του Γενικού Διοικητή Μακεδονίας, με τη σύμπραξη φορέων της πόλης (Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Θεσσαλονίκης, Συνδέσμου Βιομηχάνων και Εθνικής Τράπεζας με πρόεδρο της Επιτροπής τον Διευθυντή του υποκαταστήματος της Εθνικής Τράπεζας). Η πρώτη χωροθέτηση των περιπτέρων έγινε στο χώρο που παραχώρησε το Γ' Σώμα Στρατού στην περιοχή του Πεδίου του Άρεως, σύμφωνα με μελέτη των Θεσσαλονικέων μηχανικών Αδελφών Δημητριάδη.

Η Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης λειτούργησε ως οργανισμός Δημοσίου Δικαίου με βάση τον ιδρυτικό της Νόμο 5184. Με τον Α.Ν. 661 του 1937 της παραχωρήθηκε οικόπεδο έκτασης 85.000τ.μ. για την ανέγερση μόνιμων εγκαταστάσεων και με τον ίδιο Νόμο εγκρίθηκε δάνειο για την κάλυψη των αναγκών μόνιμης στέγασης. Οι πρώτες μόνιμες εγκαταστάσεις άρχισαν να οικοδομούνται τις παραμονές του Β'Π.Π. για να υποδεχτούν την τελευταία προπολεμική Δ.Ε.Θ. (15").

Μετά την επαναλειτουργία της το 1951 και κατά την μεταπολεμική περίοδο ο χώρος της Δ.Ε.Θ. απέκτησε μόνιμα κτίρια διοίκησης και εκθέσεων, έργα σπουδαίων Ελλήνων αρχιτεκτόνων μέσω της διεξαγωγής αρχιτεκτονικών διαγωνισμών, στα οποία θα προστεθεί και ένας από τους μέχρι σήμερα πλέον εμβληματικούς χώρους αθλητικών εγκαταστάσεων της Θεσσαλονίκης, το Palais des Sports (Π. Τζανέτος 1960-1966). Στις επόμενες δεκαετίες, η ΔΕΘ συνέχισε να αποτελεί χώρο δημιουργίας αξιόλογων αρχιτεκτονικών έργων.

10. Για την ιστορική περίοδο μετά το 1951, ενδεικτικά, (από το βιβλίο του *Βασίλη Κολώνα, Θεσσαλονίκη 1912-2012, Η Αρχιτεκτονική μιας Εκατονταετίας, University Studio Press, Θεσσαλονίκη, 2012, σελ. 243-291 για τη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης*), αναφέρονται τα εξής:

α) Στην περίοδο 1954-1955 κτίζεται το περίπτερο των Εθνών (Δ. Τριποδάκης, 1954) και το 1955 ανατίθεται η μελέτη νέου ρυμοτομικού σχεδίου στους αρχιτέκτονες πολεοδόμους Αθηνών Α. Σπανό και Π. Βασιλειάδη. Με βάση αυτό το σχέδιο κτίζεται το περίπτερο της Βαριάς Βιομηχανίας (Δ. Τριποδάκης 1955) και το περίπτερο 1 (Α. Συμεών- Ν. Εφέσιος, 1955-1956) (Στη βιβλιογραφία αναφέρεται ως περίπτερο 5). Το 1959 ανατίθεται η μελέτη των δύο εισόδων της ΔΕΘ, στην πλατεία ΧΑΝΘ και της εισόδου Αγγελάκη, καθώς και η κατασκευή του κτιρίου διοίκησης στους αρχιτέκτονες Ε. Βουρέκα, Σπ. Στάικο και Πρ. Βασιλειάδη. Οι ίδιοι μελέτησαν και το τελικό ρυμοτομικό σχέδιο, λαμβάνοντας υπόψη τα νέα δεδομένα που προκύπτουν μετά την κατεδάφιση της παλαιάς πύλης και της επέκτασης του χώρου της ΔΕΘ προς την πλατεία της ΧΑΝΘ.

β) Στη διετία 1959-1961 κτίζονται στο χώρο της ΔΕΘ ιδιωτικά περίπτερα από πολύ σημαντικούς αρχιτέκτονες της εποχής αυτής. Ανάμεσα σε αυτά είναι τα δύο περίπτερα του Οργανισμού της Βασιλικής Πρόνοιας (Α. Κωνσταντινίδης 1952, 1954), τα περίπτερα της Πειραϊκής Πατραϊκής (Α. Συμεών- Ν. Εφέσιος, 1953), της σοκολατοποιίας Παυλίδη (Σπ. Στάικος, 1951), της ΔΕΗ (Ι. Ρίζος, 1959), της Ιονικής – Λαϊκής Τράπεζας (Κ. Καψαμπέλης- Ι. Βικέλας, 1959), του ΕΟΤ (Α. Κωνσταντινίδης, 1959) της υφαντουργίας Δημητριάδη (Δ. Φατούρος, 1961) κλπ. Τα κύρια χαρακτηριστικά των περιπτέρων αυτών ήταν ελεύθερες κατόψεις, ελαφριές κατασκευές από ξύλο, μέταλλο και γυαλί, χωρίς ενδιάμεσες στηρίξεις, με υαλοπετάσματα και ράμπες για την απρόσκοπτη και άνετη προσπέλαση των επισκεπτών. Οι επιρροές από το περίπτερο του Mies Van der Rohe (Βαρκελώνη, 1929) είναι εμφανείς στα περισσότερα από αυτά, ενώ δε λείπουν αφαιρετικές αναφορές στην κλασική ελληνική αρχιτεκτονική.

γ) Είναι γεγονός ότι τα περίπτερα αυτά αποτέλεσαν σημεία αναφοράς για την αρχιτεκτονική πρωτοπορία στη χώρα μας και παρουσιάστηκαν, την περίοδο αυτή, μέσα από πολλά δημοσιεύματα, όπως στο περιοδικό *Αρχιτεκτονική*, στο *Δελτίο της Μακεδονικής Καλλιτεχνικής Εταιρείας* και στο *εβδομαδιαίο και ημερήσιο περιοδικό Τύπο* (π.χ. *Εικόνες*). Κύριες παράμετροι που οδήγησαν τους αρχιτέκτονες της περιόδου αυτής να σχεδιάσουν ιδιαίτερες και αξιόλογες κατασκευές είναι η απαλλαγή από τους περιορισμούς του ΓΟΚ, η ελευθερία χωροθέτησης των περιπτέρων στο οικόπεδο και η σχετική ευκολία της στατικής επίλυσης που οδηγούν σε ελεύθερες κατόψεις και πρωτοπόρες μορφές. Επίσης, η έννοια του περιοδικού χαρακτήρα των κατασκευών δημιουργούσε την έννοια του εφήμερου ή του αντιστρέψιμου, γεγονός που ενέπνεε τους αρχιτέκτονες σε πρωτοποριακές λύσεις. Στο πλαίσιο αυτό συντέλεσε και η ελευθερία στη επιλογή υλικών και χρωμάτων, καθώς και η φροντίδα για την ένταξη των περιπτέρων στο περιβάλλοντα χώρο ή τη

δημιουργία χώρων για την ανάπαυση των επισκεπτών και σχεδιασμού νέου περιβάλλοντα χώρου με φυτεύσεις, περιοχές νερού κλπ.

δ) Στη δεκαετία του 1960, η ΔΕΘ συνεχίζει να αποτελεί χώρο δημιουργίας αξιόλογων αρχιτεκτονικών έργων. Αναφέρονται το περίπτερο της καπνοβιομηχανίας Παπαστράτος (Μ. Φωτιάδης, 1968), της ελληνικής αντιπροσωπείας κουφωμάτων (Ε. Σέρογλου, Π. Τζώνος, Γκ. Χόιπελ, Ξ. Χόιπελ, 1970) κλπ. Στα δημόσια έργα, την εποχή αυτή κτίζονται το εμπορικό κέντρο της ΔΕΘ (Γ. Κονταξάκης- Χ. Κουλουκούρης- Ν. Μουτσόπουλος- Χ. Τσιλαλής, 1968), το περίπτερο 7 (Γ. Κονταξάκης, 1969), το συγκρότημα εκθετηρίων χώρων της ΔΕΘ (Χ. Χριστοφορίδης, 1970). Επίσης, ο Πύργος του ΟΤΕ (Α.Δ. Αναστασιάδης, 1969) μαζί με το γλυπτό του Ζογγολόπουλου στη βόρεια πύλη της ΔΕΘ (Π. Κανναβός- Ι.Γ. Κούτσης- Μ. Κατζουράκης, 1964-65), τα οποία αποτελούν σύμβολα για την πόλη.

11. Σήμερα πολλά από αυτά τα αξιόλογα παραδείγματα περιπτέρων της εποχής του 1960 έχουν κατεδαφιστεί, ενώ πολλά έχουν υποστεί σημαντικές αλλοιώσεις, προκειμένου να αυξηθεί ο ωφέλιμος εσωτερικός χώρος τους. Σταδιακά έγιναν επεμβάσεις στα δομικά στοιχεία τους, όπως για παράδειγμα κλείστηκαν εξώστες, προστέθηκαν όροφοι και υπέργεια τούνελ κλπ. Δεν υπήρξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για διατήρηση και προστασία των κατασκευών αυτών που σηματοδότησαν και ενέπνευσαν την ύπαρξη και συνέχιση της Διεθνούς Έκθεσης της Θεσσαλονίκης, αλλά κυρίως μπορεί να ειπωθεί ότι η ΔΕΘ σταμάτησε να αντιμετωπίζεται ως χώρος έκφρασης και δημιουργίας της σύγχρονης αρχιτεκτονικής στο ελλαδικό χώρο.

12. Στο σημερινό χώρο της ΔΕΘ, υπάρχει γενικά μία εικόνα ανεξέλεγκτης προσθετικής διαδικασίας τόσο σε επίπεδο ρυμοτομικού σχεδίου όσο και σε επίπεδο αρχικής σύνθεσης των κατασκευών. Στο χώρο παρατηρούνται αρκετά σύγχρονα κτίρια (περίπτερα), συνήθως μεγάλων διαστάσεων, αδιάφορα από άποψη μορφολογίας, κατασκευής και αισθητικής, οι ελεύθεροι χώροι πρασίνου είναι περιορισμένοι, υπάρχει εγκατάλειψη και υποβάθμιση κάποιων αξιόλογων στοιχείων της αρχιτεκτονικής, ενώ φαίνεται ότι η αρχική μελέτη του ρυμοτομικού σχεδίου έχει δεχθεί αρκετές παρεμβάσεις.

12. Ωστόσο, παρά την έλλειψη ιδιαίτερου ενδιαφέροντος για την ανάδειξη της αξιόλογης αρχιτεκτονικής του χώρου της ΔΕΘ, διασώζονται ορισμένα κτίρια, τα οποία αποτελούν δείγματα αρχιτεκτονικού μοντερνισμού και θα πρέπει να διασωθούν.

13. Επιστημονικοί φορείς, πανεπιστημιακοί και ομάδες πολιτών, μεταξύ των οποίων το Τμήμα Αρχιτεκτόνων της Πολυτεχνικής Σχολής του Α.Π.Θ., το Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Προστασία, Συντήρηση και Αποκατάσταση Μνημείων Πολιτισμού» της Πολυτεχνικής Σχολής Α.Π.Θ., η ομάδα εργασίας του ελληνικού do.co.mo.mo. κ.ά., έχουν εκφράσει απόψεις, ότι το νέο ΕΧΣ, αγνοεί την τεκμηρίωση και αναγνώριση της ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής φυσιογνωμίας των περιπτέρων της ΔΕΘ, καθώς και το γεγονός ότι από την ίδρυση του θεσμού, το 1925, ο χώρος της ΔΕΘ εξελίχθηκε σε υπαίθριο μουσείο έργων μοντερνισμού, δημιουργημάτων μιας πλειάδας επώνυμων Ελλήνων αρχιτεκτόνων των δεκαετιών 1930-1970, όπως οι Άρης Κωνσταντινίδης, Δ. Φατούρος, Ν. Βαλσαμάκης κ.ά. Εκτιμούν ότι το με το ΕΧΣ πρόκειται να κατεδαφιστεί ό,τι έχει απομείνει, εκτός μόνο του Παλάι ντε Σπορ, του Πύργου του ΟΤΕ και του Μουσείου MOMus.

14. Οι παραπάνω υποστηρίζουν ότι πρέπει να εξεταστεί η ενδεχόμενη διατήρηση αξιόλογων περιπτέρων που είναι: το περίπτερο 2 (Δ. Τριποδάκης, 1954), το περίπτερο 6 (Δ. Τριποδάκης, 1953, ανασχεδιασμός Π. Μακρίδης, 2003), το περίπτερο 1 (Εφέσιος, Α. Συμεών, 1956), το περίπτερο της ΔΕΗ/ Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης/ MOMus (Ι. Ρίζος, 1959, Π. Τζώνος, Γ. Χόιπελ, Ξ. Χόιπελ, 1997, Π. Τζώνος, Ξ. Χόιπελ, Κ. Αντωνίου, Ε. Κάστρο, Μ. Ρόκκος, 2002), το Αλεξάνδρειο Μέλαθρο / Palais des Sports (Π. Τζανέτος, 1960), το περίπτερο 8 - Συνεδριακό Κέντρο ΔΕΘ (Ν. Μουτσόπουλος, Χ. Τσιλαλής, Γ. Κονταξάκης, Χ. Κουλουκούρης, 1968), το περίπτερο της Esso Pappas (Θ. Παπαγιάννης, 1968), το περίπτερο 7 (Γ. Κονταξάκης, Μ. Φωτιάδης, 1969), ο Πύργος του ΟΤΕ (Α. Αναστασιάδης, 1969), το περίπτερο 11 (Χ. Χριστοφορίδης, 1971), οι Νέες Πύλες της ΔΕΘ (Κ. Τσιγαρίδα, Α. Σκουβάκλης, Ν. Καλογήρου, 1996).

15. Για τα παραπάνω κτίρια, οι υπογράφοντες τα σχετικά κείμενα διαμαρτυρίας για το ΕΧΣ υποστηρίζουν ότι πέρα από τη δεδομένη αρχιτεκτονική τους αξία, τα κτίρια αυτά διατηρούνται σε αρκετά καλή κατάσταση και μπορούν να αξιοποιηθούν. Επίσης, ότι η ενδεχόμενη κατεδάφιση ενός λειτουργικού υφιστάμενου κτιριακού αποθέματος κρίνεται περιβαλλοντικά ασύμφορη και είναι ένα αρκετά σημαντικό και άσκοπο οικονομικό έξοδο σε μια εποχή οικονομικής κρίσης.

14. Κατόπιν όλων των παραπάνω και μετά από αυτοψία αρμοδίου υπαλλήλου στην περιοχή αυτή, η Υπηρεσία προτείνει το χαρακτηρισμό ως διατηρητέων των παρακάτω τριών (3) κτιρίων:

A. Το Περίπτερο Νο 1 (Α. Συμεών- Ν. Εφέσιος, 1955-56) (Κτίριο Α)

B. Το περίπτερο Νο 2 (αρχικά) της Βαριάς Βιομηχανίας (Δ. Τριποδάκης, 1955) (Κτίριο Β) και

Γ. Το κτίριο Διοίκησης (Εμ. Βουρέκας - Στ. Στάικος - Πρ. Βασιλειάδης, 1959-60)

15. Επίσης, όσον αφορά στα υπόλοιπα αξιόλογα κτίρια που είναι :

- **Το κτίριο του Μακεδονικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης (ΜΜΣΤ),**

- **Ο Πύργος του ΟΤΕ,**

- **Το Περίπτερο Αγροτικής Τράπεζας (ESSO PAPPAS) και**

- **Το Αλεξάνδρειο Αθλητικό Μέγαθρο Θεσσαλονίκης**

η Υπηρεσία συμφωνεί να προωθηθεί η διαδικασία εξέτασης του χαρακτηρισμού τους. Επειδή το Περίπτερο Αγροτικής Τράπεζας (ESSO PAPPAS) και η Πύλη –σύμβολο της ΔΕΘ έχουν ήδη χαρακτηριστεί ήδη από το ΥΠΠΟΑ ως μνημεία και προστατεύονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν 3028/2002, ο οποίος αντικαταστάθηκε με το Ν4858/2021, όπως ειπώθηκε παραπάνω, προτείνεται η εξέταση των υπολοίπων τριών κτιρίων [Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης (ΜΜΣΤ), Πύργος του ΟΤΕ και Αλεξάνδρειο Αθλητικό Μέγαθρο Θεσσαλονίκης] να γίνει με άλλη αιτιολογική έκθεση, αφού συμπληρωθεί η τεκμηρίωση και ανάλυση τους.

16. Τα κτίρια που προτείνονται ως αξιόλογα για διατήρηση με την παρούσα αιτιολογική έκθεση, τα οποία προτείνονται για κατεδάφιση από το νέο προτεινόμενο ΕΧΣ, αποτελούν ιδιαίτερα αξιόλογα παραδείγματα της μοντέρνας αρχιτεκτονικής του 20ού αιώνα και για τον λόγο αυτό πρέπει να προστατευτούν ως διατηρητέα κτίρια.

Ειδικότερα, για το κάθε ένα κτίριο αναφέρονται τα εξής:

α. Κτίριο Α: Περίπτερο Νο 1 (Α. Συμεών- Ν. Εφέσιος, 1955-56).

1) Το περίπτερο αυτό βρίσκεται κοντά στη βόρειο- ανατολική πύλη της έκθεσης και συνδέεται με το κτίριο διοίκησης της ΔΕΘ, το οποίο διαφοροποιείται από αυτό ως προς τα υλικά και τον τρόπο οργάνωσης των όψεων του. Βρίσκεται δυτικά από τον κεντρικό ΒΑ-ΝΔ άξονα που ενώνει τις δύο πύλες της έκθεσης, ενώ η κύρια όψη του βρίσκεται τοποθετημένη στον άξονα που καταλήγει στην Αλ. Σβώλου, έχοντας μπροστά του σημαντικό υπαίθριο χώρο.

2) Είναι διώροφο κτίριο της σύγχρονης αρχιτεκτονικής έκφρασης, κατασκευασμένο από σκελετό οπλισμένου σκυροδέματος, πλινθοδομή και μπετόν ως υλικά πλήρωσης. Τα κουφώματα είναι μεταλλικά ανοιγόμενα και τα δάπεδα είναι μωσαϊκά ή μπετόν. Αρχικά η κάτοψή του αποτελούνταν από δύο κάθετες μεταξύ τους ανισομήκεις πτέρυγες, σχηματίζοντας σχήμα τύπου «γάμα» (Γ). Οι δύο κύριες όψεις του, που συγκλίνουν στη Νότια γωνία του, είχαν συνεχόμενο εξώστη και στις δύο στάθμες. Οι εξώστες αυτοί έφεραν εξωτερικό πλέγμα είτε από οπλισμένο σκυρόδεμα. Το πλέγμα με την ποικιλία των υποδιαίρέσεων του προσέδιδε στο κτίριο ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό χαρακτήρα.

3) Στις όψεις αυτές κυριαρχούν ραδινά υποστυλώματα, τα οποία είναι συνεχόμενα από το ισόγειο στον όροφο και επαναλαμβάνονται σε σειρά με συμμετρική διάταξη. Η απόστασή μεταξύ τους διαφοροποιείται σε τμήμα της Νότιας όψης, όπου στο ισόγειο βρίσκεται πλατιά σκάλα με άνετα σκαλοπάτια για την πρόσβαση στις δύο κεντρικές εισόδους στο κτίριο. Αντίστοιχα, στο σημείο αυτό, στον όροφο, ανάμεσα από τα υποστυλώματα, ξεχωρίζει η ιδιαίτερα επεξεργασμένη διάτρητη επιφάνεια στην όψη, ένας πυκνός-κυψελωτός τοίχος πλήρωσης, κατασκευασμένος από οριζόντια και κάθετα στοιχεία από μπετόν. Το παιχνίδισμα στην επεξεργασία της επιφάνειας αυτής, συμπληρώνεται με δύο όμοια προβεβλημένα ανοίγματα- παράθυρα, τα οποία είναι συμμετρικά τοποθετημένα στα δύο μεγαλύτερα ορθογωνικά πλαίσια του ορόφου, εντός της επιφάνειας του πλέγματος.

4) Παρόμοιες κυψελωτές διάτρητες επιφάνειες από στοιχεία μπετόν (ορθογωνικής μορφής με μικρή διατομή στην όψη και μεγάλη στην κάθετη διάσταση) παρατηρούνται στις γωνίες του κτιρίου, εξωτερικά των κλιμακοστασίων που οδηγούν στον όροφο. Όμως εδώ οι επιφάνειες αυτές ξεχωρίζουν με τη δυναμική τους ως αυτοτελή δομικά στοιχεία, ως «τοιχοί» μεγάλων διαστάσεων που «αιωρούνται», καθώς προεξέχουν από το υπόλοιπο δομικό σύστημα, σηματοδοτούν τις άκρες του κτιρίου και ορίζουν το όριο ανάμεσα στο εξωτερικό και εσωτερικό χώρο των δύο κλιμακοστασίων του κτιρίου.

5) Σε πιο μικρή κλίμακα, όσον αφορά στο σχεδιασμό των δομικών στοιχείων του κτιρίου, παρατηρείται αντίστοιχης μορφής ορθογωνικός κάρναβος στα μεταλλικά κιγκλιδώματα των κλιμακοστασίων, τα οποία στηρίζονται σε πλαίσια από δομικά στοιχεία από μπετόν.

6) Παρατηρούνται αρετές στο σχεδιασμό, όπως η πολύ ενδιαφέρουσα επεξεργασία της κάτοψης και των όψεων, οι οποίες συνεργάζονται και αλληλοϋποστηρίζονται για να αποδώσουν τελικά ένα αποτέλεσμα σύγχρονο και πρωτότυπο. Ο σχεδιασμός διακρίνεται από εργονομία στην κατασκευή (π.χ. ευρύχωρα και φωτεινά κλιμακοστάσια, άνετη πρόσβαση, μεγάλα ανοίγματα κλπ) και πρωτοτυπία στην επίλυση των εξωτερικών επιφανειών, οι οποίες σηματοδοτούν ένα ενδιάμεσο όριο ανάμεσα στο εσωτερικό και στο ελεύθερο εξωτερικό περιβάλλον. Επίσης, παρατηρείται σχετική ευκολία στην επίλυση στατικών θεμάτων με ικανότητα και ευρηματική διευθέτηση μεγάλων διαστάσεων. Τα παραπάνω δημιουργούν μία εντύπωση αϋλότητας, ακόμη και στα πιο βαριά δομικά στοιχεία, όπως είναι το μπετόν, ένα παιχνίδισμα του φωτός με τη σκιά, μία ιεραρχική οργάνωση σχημάτων με αυτό-όμοιες υποδιαίρεσεις σχημάτων (κάρναβος σε διαφορετικές κλίμακες) και λεπτομέρειες που προσελκύουν το ενδιαφέρον. Τελικά, δε θα ήταν υπερβολή αν θα παρατηρούσε κανείς ότι ο σχεδιασμός των δύο κύριων όψεων, στην αρχική του μορφή, είναι σαν ένα ρυθμικό κομμάτι μουσικής με αρμονικές διακυμάνσεις ή μία ενδιαφέρουσα γεωμετρική άσκηση κλιμάκωσης αυτό-όμοιων σχημάτων.

7) Στο κτίριο έχουν γίνει μετατροπές και προσθήκες που έχουν αλλοιώσει σημαντικά την αρχιτεκτονική του ταυτότητα. Οι δύο ελεύθεροι άξονες έχουν καταληφθεί εξ ολοκλήρου από σειρά γραφειακών χώρων, ενώ τα συνεχή υαλοπετάσματα που έχουν προστεθεί πίσω από το κελυφωτό πλέγμα των προσόψεων, μαζί με την αδέξια χρωματική παρέμβαση στις όψεις του, έχουν αλλοιώσει σε σημαντικό βαθμό την αρχική φυσιογνωμία του. Ο αίθριος χώρος, που δημιουργούσαν οι δύο κάθετες πτέρυγες, στεγάστηκε από κτιριακό όγκο που προστέθηκε στη συνέχεια. Επίσης, έχουν τοποθετηθεί κλιματιστικά μηχανήματα και άλλες κατασκευές στις όψεις.

8) Ωστόσο, το κτίριο, λόγω της σύγχρονης κατασκευής του είναι γενικά σε καλή κατάσταση και εφόσον απομακρυνθούν οι μεταγενέστερες επεμβάσεις, μπορεί να ξαναποκτήσει την αρχική του αρχιτεκτονική ταυτότητα και να αναδειχθεί. Σημαντικό πλεονέκτημα είναι η ύπαρξη φυσικού φωτισμού στο εσωτερικό του, η δομή των φερόντων στοιχείων του και η ευρυχωρία της κάτοψης που επιτρέπουν τον ευχερή επανασχεδιασμό της για πολλές χρήσεις (π.χ. εκθεσιακές, συνεδριακές, διοίκησης κλπ).

9) Το εν λόγω περίπτερο /κτίριο, όπως σχεδιάστηκε αρχικά, είναι ιδιαίτερα αξιόλογο, σχεδιασμένο από γνωστούς αρχιτέκτονες του μοντερνισμού, σχεδιαστική μορφολογική και τυπολογική πρωτοτυπία, καθώς και κατασκευαστική ευελιξία, που πρέπει να διατηρηθεί για την προστασία και ανάδειξη της νεότερης αρχιτεκτονικής μας κληρονομιάς.

β. Κτίριο Β: Περίπτερο Νο 2 (αρχικά) της Βαριάς Βιομηχανίας (Δ. Τριποδάκης, 1955).

1) Το περίπτερο αυτό βρίσκεται κοντά στη βόρειο-ανατολική πύλη της ΔΕΘ και η κύρια επιμήκης όψη του είναι τοποθετημένη στον εσωτερικό άξονα της έκθεσης που καταλήγει στην Αλ. Σβώλου, έχοντας μπροστά του σημαντικό υπαίθριο χώρο, στο μεγαλύτερο τμήμα του.

2) Είναι κτίριο της σύγχρονης αρχιτεκτονικής δημιουργίας με κύριο χαρακτηριστικό τη διαμόρφωση του ελαφρά καμπυλωμένου επιμήκους όγκου του. Η πλαστικότητα αυτή ενισχύεται από δύο συμμετρικά τοποθετημένα κεκλιμένα επίπεδα (ράμπες) στην πρόσοψή του, τα οποία βρίσκονται εκατέρωθεν ενός κεντρικού εξώστη στον όροφο. Οι ράμπες στις δύο γωνίες είναι ελεύθερες χωρίς στέγαστρο και αρχικά συνδεόταν με τον κεντρικό, ενιαίο, ανοιχτό και στεγασμένο εξώστη, μέσω του οποίου γινόταν η πρόσβαση στον όροφο του κτιρίου. Η στροφή της κίνησης πάνω στις ράμπες, στο ενδιάμεσο της διαφοράς του ύψους, γίνεται στις γωνίες του κτιρίου με καμπυλωμένους εξώστες. Τα εμφανή υποστυλώματα από μπετόν που στηρίζουν τις ράμπες και τον εξώστη επαναλαμβάνονται ρυθμικά και με την ιδιαίτερη μορφή τους σε σχήμα

γάμα (Γ) δίνουν έμφαση στη καμπυλοειδή ογκοπλασία του κτιρίου. Η κάτοψη είναι ελεύθερη, χωρίς διαχωριστικά, ενώ δύο κλιμακοστάσια βρίσκονται σε άμεση λειτουργική σύνδεση με τον κεντρικό εξώστη, στον οποίο καταλήγουν οι δύο ράμπες.

3) Ο συνθετικός σχεδιασμός του κτιρίου διακρίνεται από ευελιξία και στιβαρότητα στο ισόγειο και στον κυρίως κτιριακό όγκο. Αντίθετα, στην πρόσοψη του ορόφου, παρατηρείται ένας ευρηματικός χειρισμός που χαρακτηρίζεται από ελαφρύτητα και αυλότητα των δομικών στοιχείων και σχημάτων της. Ειδικότερα παρατηρούνται τα εξής:

α) Μεγάλης διατομής υποστυλώματα, γλυπτικής ωστόσο μορφής σε σχήμα γάμα (Γ), που τοποθετούνται σε σειρά στο ισόγειο και υποβαστάζουν την όλη σύνθεση των κεκλιμένων επιπέδων και του κεντρικού εξώστη στον όροφο.

β) Οριζόντια ζώνη από οπτόπλινθους στον όροφο, που παρουσιάζουν ιδιαίτερη τεχνική και αισθητική, με εναλλαγή συμπαγών και κενών τμημάτων, τα οποία δημιουργούν ένα ενδιαφέρον και πρωτότυπο «κελυφωτό» πλέγμα.

γ) Δύο κεκλιμένα ανοιχτά επίπεδα (ράμπες), που ξεκινούν από το ισόγειο και συγκλίνουν εκατέρωθεν στον κεντρικό εξώστη, στον όροφο. Στο τμήμα αυτό ραδινά υποστυλώματα, φαίνεται ότι στηρίζουν με τη σειρά τους ένα λεπτής διατομής στέγαστρο από οπλισμένο σκυρόδεμα και οριοθετούν το χώρο του εξώστη από το εξωτερικό περιβάλλον. Μεταλλικά οριζόντια κιγκλιδώματα, μικρής διατομής, παρατηρούνται στα κεκλιμένα επίπεδα, ενώ στον κεντρικό εξώστη, τα μεταλλικά στοιχεία του κιγκλιδώματος σχηματίζουν ορθογωνικό κάγκελο.

4) Στις όψεις διακρίνονται οριζόντιες χαράξεις, όπως π.χ. οι ζώνες του εμφανούς σκυροδέματος στη βάση και στη στέψη του κτιρίου, η ιδιαίτερα προβεβλημένη ζώνη με τους οπτόπλινθους στον όροφο, η ζώνη των κεκλιμένων επιπέδων και του ενιαίου στεγάστρου του εξώστη, οι ζώνες των μεταλλικών κιγκλιδωμάτων κλπ.

5) Το κτίριο αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα της διεθνούς αρχιτεκτονικής έκφρασης της μεταπολεμικής περιόδου και αναδεικνύει θετικά τον κοσμοπολίτικο και νεωτερικό χαρακτήρα των κτιρίων της ΔΕΘ αυτής της περιόδου, καθώς επίσης και ένα από τα λίγα διατηρημένα παραδείγματά της. Παρατηρούνται αρετές στο σχεδιασμό, όπως η πολύ ενδιαφέρουσα οργάνωση της κάτοψης, σε σχέση και με τη θέση του περιπτέρου στα όρια του οικοπέδου της ΔΕΘ, η διευθέτηση της κυκλοφορίας των επισκεπτών μέσω δύο κεκλιμένων επιπέδων με ελεύθερη και άνετη πρόσβαση από άποψη εργονομίας και ασφάλειας. Παρουσιάζει επίσης δυναμική σχεδιαστική προσέγγιση με καινοτόμα χρήση δομικών στοιχείων και υλικών, καθώς και σχετική ευκολία στην επίλυση στατικών θεμάτων με ικανότητα και ευρηματική διευθέτηση, τα οποία συνεργάζονται για την τελική ευελιξία της σύνθεσης της όψης.

6) Έχουν γίνει παρεμβάσεις που το αλλοιώνουν, όπως π.χ. η χρωματική του επέμβαση, κυρίως στα οριζόντια δομικά στοιχεία, ο κεντρικός εξώστης έχει κλειστεί κλπ., όμως αποτελεί σύγχρονη κατασκευή που είναι γενικά σε καλή κατάσταση και εφόσον απομακρυνθούν οι μεταγενέστερες επεμβάσεις μπορεί να αναδειχθεί. Σημαντικό πλεονέκτημα είναι η ύπαρξη φυσικού φωτισμού στο εσωτερικό του, η δομή των φερόντων στοιχείων του και η ευρυχωρία της κάτοψης που επιτρέπουν τον ευχερή επανασχεδιασμό της για πολλές χρήσεις (π.χ. εκθεσιακές, συνεδριακές, διοίκησης κλπ).

7) Το εν λόγω περίπτερο /κτίριο είναι ιδιαίτερα αξιόλογο, σχεδιασμένο από γνωστό αρχιτέκτονα του μοντερνισμού, παρουσιάζει μορφολογική και τυπολογική πρωτοτυπία, κατασκευαστική ευελιξία καθώς και δυναμισμό στην επιλογή και οργάνωση υλικών, που πρέπει να διατηρηθεί για την προστασία και ανάδειξη της νεότερης αρχιτεκτονικής μας κληρονομιάς.

γ. Κτίριο Γ: Το κτίριο Διοίκησης (Εμ. Βουρέκας - Στ. Στάκος - Πρ. Βασιλειάδης, 1959-60).

1) Το κτίριο αυτό βρίσκεται στη βόρεια άκρη του χώρου της ΔΕΘ, κοντά στην πύλη της οδού Αγγελάκη. Αποτελεί κτίριο της μοντέρνας αρχιτεκτονικής με κύριο γνώρισμα την επιμελημένη διάσπαση του όγκου του ανάλογα με τον προσανατολισμό, τη θέα και τη χρήση των εσωτερικών χώρων του. Παρατηρείται ένας ελεύθερος χειρισμός στη σύνθεση των τμημάτων του, τα οποία προσαρμόζονται στο ανάγλυφο, διαμορφώνουν εσωτερική αυλή και υπαίθριους εξωτερικούς χώρους με χώρους ηλιασμού και σκίασης. Στην οργάνωση των όψεων των επιμέρους τμημάτων είναι εμφανής η χρήση καννάβου και η τυποποιημένη

επιλογή υλικών, μεγεθών ανοιγμάτων και χωρισμάτων, σύμφωνα με τη λειτουργία των εσωτερικών χώρων και την κατασκευαστική τυποποίηση των όμοιων χώρων.

2) Η οργάνωση των χρήσεων γίνεται με το σχεδιασμού ενός επιμήκους κτιριακού όγκου, το οποίο ακολουθεί τα όρια του οικοπέδου στη βόρεια πλευρά του χώρου της ΔΕΘ. Νότια από αυτόν τον άξονα, διαμορφώνεται ένας δεύτερος κτιριακός όγκος σε σχήμα π (Π), που δημιουργεί στο εσωτερικό του ανοιχτό αίθριο. Φαίνεται πως μεταγενέστερα έχει γίνει επέκταση του κτιρίου προς το περίπτερο 1 της παρούσας έκθεσης με αποτέλεσμα να διασπάσει τμήμα της αρχικής όψης του περιπτέρου αυτού.

2) Ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα οριζόντια δομικά στοιχεία/ πρόβολοι που προεξέχουν από τις όψεις, ανάμεσα στο ισόγειο και στο όροφο και στο άνω μέρος του ορόφου, δημιουργώντας σαφείς οριζόντιες και συμπαγείς ζώνες. Στις ενδιάμεσες ζώνες, αυτές του ισογείου και του ορόφου, υποστυλώματα, ορθογωνικής ή κυκλικής μορφής, τοποθετούνται σε σειρά, σε ίσες αποστάσεις μεταξύ τους, δημιουργώντας, ανάμεσά τους, τυποποιημένα μεγέθη ανοιγμάτων. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρατηρείται σε κάποιες όψεις, όπου αντί τη χρήση υποστυλωμάτων, κάθετες επιφάνειες τοιχίων, δημιουργούν τις διαιρέσεις των κενών και πλήρων. Διαφορετικών διαστάσεων ανοίγματα, ανάμεσα από τα τοιχία αυτά, υποδεικνύουν στο εξωτερικό περίβλημα τη διαφορετική χρήση ή σημασία των αντίστοιχων εσωτερικών χώρων.

3) Οι δυο εισοδοί στο κτίριο, η μία στη βόρεια πλευρά και η άλλη στη νότια πλευρά επισημαίνονται με διαφορετικό τρόπο. Η βόρεια είσοδος στο κτίριο γίνεται από ένα ευρύχωρο άνοιγμα στο ισόγειο, το οποίο στεγάζεται με ένα ιδιόμορφο και επιβλητικό στέγαστρο από οπλισμένο σκυρόδεμα καμπυλοειδούς σχήματος. Αντίστοιχα, στη νότια πλευρά του κτιρίου, μία πλατιά σκάλα ανόδου με λίγα σκαλοπάτια οδηγεί στο υπερυψωμένο ισόγειο και στην κεντρική μεγάλη είσοδο του κτιρίου. Η είσοδος εδώ, που γίνεται μέσω μιας ευρύχωρης πλατείας, στο σημείο που ενώνονται οι δύο διαφορετικοί κτιριακοί όγκοι, γίνεται αντιληπτή λόγω του σχεδιασμού του κτιρίου, καθώς και του γύρω περιβάλλοντος χώρου.

4) Ενδιαφέρον παρουσιάζει η σχεδιαστική αντιμετώπιση των όψεων, όπως περιγράφηκε παραπάνω, που αφορά στην οργάνωση σε οριζόντιες ζώνες κενών και πλήρων. Αντίστοιχα, ο σχεδιασμός παρουσιάζει εξίσου ιδιαίτερο ενδιαφέρον, όταν, λόγω της χρήσης του εσωτερικού χώρου, ο εξωτερικός χώρος είναι συμπαγής με περιορισμένα ενδιάμεσα ανοίγματα. Στην περίπτωση αυτή είναι το ίδιο εμφανείς οι εύρυθμες αναλογίες ανοιγμάτων και επιφανειών.

5) Άλλα επιμέρους ενδιαφέροντα στοιχεία, είναι η οργάνωση των σκιάστρων/ τεντών που ακολουθεί τις υποδιαιρέσεις των ανοιγμάτων, τα στηθαία που διαχωρίζουν τον εξωτερικό από το εσωτερικό χώρο, ο ορθογωνικού τύπου κάρναβος που παρατηρείται στα καΐτια των ανοιγμάτων και σε επιφάνειες τοίχων, καθώς και η χρήση ημιδιάφανων στοιχείων, όπως τα υαλότουβλα. Επίσης, ο σχεδιασμός του κτιρίου, καθώς ακολουθεί το ανάγλυφο του γύρω περιβάλλοντος, αναδεικνύει επιμέρους τεχνικά ή φυσικά επίπεδα με φυτεύσεις κλπ ως στάσης σκίασης, ηλιασμού, ξεκούρασης κλπ.

7) Γενικά, το εν λόγω κτίριο παρουσιάζει σαφήνεια της μορφής, συνέπεια της σύνθεσης με μελετημένες διαστάσεις, αναλογίες και επιλογή υλικών και προσήλωση στην έννοια της συμμετρίας και του καννάβου. Αποτελεί ένα σύγχρονο κτίριο που προσαρμόζεται και σέβεται το γύρω χώρο, αναδεικνύονται συγχρόνως ένα νέο ενδιαφέρον περιβάλλον με τμήματα ημιυπαίθριων χώρων στάσης και αναψυχής.

8) Το εν λόγω περίπτερο /κτίριο είναι ιδιαίτερα αξιόλογο, σχεδιασμένο από γνωστό αρχιτέκτονα του μοντερνισμού, παρουσιάζει μορφολογική και ογκοπλαστική πρωτοτυπία και κατασκευαστική ευελιξία, που πρέπει να διατηρηθεί για την προστασία και ανάδειξη της νεότερης αρχιτεκτονικής μας κληρονομιάς.

Γ. ΠΡΟΤΑΣΗ

1. Ύστερα από τα παραπάνω προτείνουμε την έκδοση απόφασης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3 του Ν.2831/2000 (ΦΕΚ 140Α) «Τροποποίηση των διατάξεων του Ν 1577/1985 «Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός» και άλλες διατάξεις», το οποίο αντικαταστάθηκε από το άρθρο 6 του Ν4067/2012 (ΦΕΚ79Α ´) «Νέος Οικοδομικός Κανονισμός», στην οποία να προβλέπονται τα εξής:

Χαρακτηρίζουμε ως διατηρητέα τρία (3) κτίρια, ως εξής: α) το Περίπτερο Νο 1, β) Το περίπτερο Νο 2 και γ) Το κτίριο Διοίκησης, που βρίσκονται εντός του χώρου της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης (Δ.Ε.Θ.), στο Δήμο Θεσσαλονίκης, φερόμενων ιδιοκτησίας ΔΕΘ HELEXPO Α.Ε., για τους παρακάτω λόγους:

- α)** Είναι αξιόλογα κτίρια, κτισμένα τη δεκαετία του 1950, που αποτελούν σημαντικά παραδείγματα της μοντέρνας αρχιτεκτονικής της πόλης της Θεσσαλονίκης.
- β)** Έχουν σχεδιαστεί από γνωστούς αρχιτέκτονες του μοντερνισμού με ιδιαίτερη μορφολογική, πρωτοτυπία και κατασκευαστική ευελιξία που εκφράζουν τη νεωτερικότητα της ΔΕΘ.
- γ)** Αποτελούν εναπομείναντα παραδείγματα που αναδεικνύουν τον άλλοτε χώρο της ΔΕΘ ως χώρο σύγχρονης αρχιτεκτονικής έκφρασης και δημιουργίας.
- δ)** Βρίσκονται στην ίδια περιοχή, στη βορειοανατολική πλευρά του χώρου της ΔΕΘ, και δημιουργούν μία ενότητα ομοειδών αξιόλογων κτιρίων.

Ειδικότερα:

2. Χαρακτηρίζεται ως διατηρητέο το κτίριο / Περίπτερο Νο 1 (Α. Συμεών- Ν. Εφέσιος, 1955-56) (Κτίριο Α), που βρίσκεται δίπλα στη βορειοανατολική πύλη του χώρου της ΔΕΘ, για τους παρακάτω λόγους:

- α)** Μαζί με το κτίριο Β, δημιουργεί μια ενότητα δύο ομοειδών σύγχρονων κτιρίων, που αναδεικνύουν τη σύγχρονη αρχιτεκτονική και προσελκύουν το ενδιαφέρον του επισκέπτη μόλις εισέρχεται στο χώρο της ΔΕΘ.
- β)** Παρατηρούνται ιδιαίτερα αξιόλογα προτερήματα στο σχεδιασμό, όπως η εργονομία στην κατασκευή (π.χ. ευρυχωρία κλιμακοστασίων, ανοιγμάτων κλπ), η πρωτοτυπία στην επίλυση των εξωτερικών επιφανειών (π.χ. διάτρητες επιφάνειες, υποδιαίρέσεις των επιφανειών, κλιμακώσεις σχημάτων κλπ) και στατικών θεμάτων (π.χ. ικανότητα και ευρηματική διευθέτηση μεγάλων μετρικών διαστάσεων κλπ), καθώς και η καινοτόμα χρήση δομικών στοιχείων και υλικών (π.χ. ραδινά υποστυλώματα, προβεβλημένη όψη από μπετόν κλπ) .
- γ)** Διαθέτει πρωτοτυπία στη σύνθεση των όψεων, λόγω της δημιουργίας ημιυπάθριων χώρων (όπως του ενδιαμέσου ελεύθερου διαδρόμου στον όροφο, των γωνιακών κλιμακοστασίων του και του χώρου της κύριας εισόδου στη γωνία των δύο αξόνων) και της επεξεργασίας σχημάτων και επιφανειών με ιεραρχική κλιμάκωση, γεωμετρικές υποδιαίρέσεις και λεπτομέρειες που προσελκύουν το ενδιαφέρον (π.χ. παιχνίδισμα του φωτός με τη σκιά, εντύπωση αϋλότητας κλπ).

3. Χαρακτηρίζεται ως διατηρητέο το κτίριο Περίπτερο Νο 2 (αρχικά) της Βαρίας Βιομηχανίας (Δ. Τριποδάκης, 1955) (Κτίριο Β), που βρίσκεται δίπλα στη βορειοανατολική πύλη του χώρου της ΔΕΘ, για τους παρακάτω λόγους:

- α)** Μαζί με το κτίριο Α, δημιουργεί μια ενότητα δύο ομοειδών σύγχρονων κτιρίων, που αναδεικνύουν τη σύγχρονη αρχιτεκτονική και προσελκύουν το ενδιαφέρον του επισκέπτη μόλις εισέρχεται στο χώρο της ΔΕΘ.
- β)** Παρατηρούνται ιδιαίτερα αξιόλογα προτερήματα στο σχεδιασμό, όπως για παράδειγμα εργονομία στην κατασκευή (π.χ. άνετη προσέγγιση με τα κεκλιμένα επίπεδα κλπ), ιδιαίτερη τεχνική και αισθητική, με εναλλαγή συμπαγών και «ελαφρών» τμημάτων (π.χ. πλίνθινος τοίχος, κεκλιμένα επίπεδα, κεντρικό εξώστη κλπ), καινοτόμα χρήση δομικών στατικών στοιχείων και υλικών με ιδιαίτερη γεωμετρία (π.χ. υποστυλώματα σχήματος γάμα (Γ) στο ισόγειο, ραδινά υποστυλώματα στον εξώστη, καμπυλωμένα πλατώματα στις στροφές των κεκλιμένων διαδρομών κλπ) κλπ.
- γ)** Διαθέτει πρωτοτυπία στη σύνθεση της όψης, λόγω της καμπυλωμένης οργάνωσης της κάτοψης, της διευθέτησης της κυκλοφορίας των επισκεπτών, μέσω δύο κεκλιμένων επιπέδων, της επιλογής των υλικών (π.χ. μπετόν, μέταλλο, πλίνθοι κλπ), της καινοτόμας επίλυσης και αρμονικής σύνθεσης σχημάτων και αναλογιών (π.χ. διαστάσεις ανοιγμάτων, ύψη, πλέγμα στην πλίνθινη τοιχοποιία κλπ).

4. Χαρακτηρίζεται ως διατηρητέο το κτίριο Διοίκησης (Εμ. Βουρέκας - Στ. Στάικος - Πρ. Βασιλειάδης, 1959-60) (Κτίριο Γ), το οποία βρίσκεται στη βόρεια άκρη του χώρου της ΔΕΘ, κοντά στην πύλη της οδού Αγγελάκη, για τους παρακάτω λόγους:

- α.** Παρουσιάζει ιδιαίτερη μορφολογική και ογκοπλαστική πρωτοτυπία με επιμελημένη διάσπαση του όγκου του, ανάλογα με τον προσανατολισμό, τη θέα και τη χρήση των εσωτερικών χώρων του.
- β.** Η σχεδιαστική αντιμετώπισή του έχει αναφορές στη σύγχρονη αρχιτεκτονική [π.χ. οργάνωση σε οριζόντιες ζώνες κενών και πλήρων, τυποποιημένη επιλογή υλικών, μεγεθών ανοιγμάτων και χωρισμάτων, σύμφωνα με τη λειτουργία των εσωτερικών χώρων και την κατασκευαστική τυποποίηση των όμοιων χώρων, σχεδιασμός που ακολουθεί το ανάγλυφο του περιβάλλοντος ή δημιουργεί νέο ενδιαφέρον περιβάλλον (π.χ. δημιουργία αιθρίου, χαμηλά στηθαία που γειτνιάζουν με το φυσικό ανάγλυφο κλπ), καμπυλόμορφο στέγαστρο εισόδου με δυναμικό σχεδιασμό, εύκολη προσπελασιμότητα, αρμονικές αναλογίες σχημάτων και διάσπαση όγκων κλπ].
- γ.** Διαθέτει σαφήνεια της μορφής, συνέπεια της σύνθεσης με μελετημένες διαστάσεις, αναλογίες, επιλογή υλικών και προσήλωση στην έννοια της συμμετρίας και του καννάβου.
- 2.** Ως διατηρητέα χαρακτηρίζονται τα αρχικά κτίρια, καθώς και οι εναρμονιζόμενες με αυτά μεταγενέστερες προσθήκες, όχι όμως και οι πάσης φύσεως καθ' ύψος ή κατ' επέκταση νεώτερες επεμβάσεις ή στοιχεία που αλλοιώνουν τα υπάρχοντα χαρακτηριζόμενα διατηρητέα κτίρια (π.χ. επέκταση του κτιρίου Α, κλειστός εξώστης στο κτίριο Β, επέκταση του κτιρίου Γ προς το κτίριο Α, προσκτίσματα στο περιβάλλοντα χώρο τους κλπ).
- 3.** Μη εναρμονιζόμενες προσθήκες, προσκτίσματα ή στοιχεία που αλλοιώνουν τα κτίρια αφαιρούνται ή προσαρμόζονται αισθητικά, σε περίπτωση εγκριτικών πράξεων, μετά από γνωμοδότηση του οικείου Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής και έγκριση της μελέτης από την αρμόδια Δ/ση Περιβάλλοντος, Πολιτισμού και Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Αθλητισμού του Υπουργείου Εσωτερικών (τομέας Μακεδονίας και Θράκης).
- 4.** Στα χαρακτηριζόμενα διατηρητέα κτίρια απαγορεύεται κάθε αφαίρεση, αλλοίωση ή καταστροφή των επί μέρους αρχιτεκτονικών ή διακοσμητικών στοιχείων τους και γενικά κάθε επέμβαση που θίγει τον αρχιτεκτονικό χαρακτήρα και αλλοιώνει τη μορφή τους.
- 5.** Επιτρέπεται η επισκευή, ο εκσυγχρονισμός των εγκαταστάσεων, η στατική ενίσχυση, η εσωτερική επέμβαση στη διαρρύθμιση των κτιρίων για λόγους στατικούς και λειτουργικούς, χωρίς αλλοίωση του αρχιτεκτονικού και μορφολογικού τους χαρακτήρα και των βασικών αρχών της σύνθεσής τους.
- 6.** Απαγορεύεται η τοποθέτηση φωτεινών ή μη επιγραφών και διαφημίσεων στη στέγη και στις όψεις των υπό διατήρηση κτιρίων, καθώς και στον περιβάλλοντα χώρο τους, πλην των αναγκαίων, περιορισμένων διαστάσεων επιγραφών που υποδηλώνουν τη χρήση τους σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις περί επιγραφών. Για την τοποθέτηση επιγραφών απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του οικείου Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.
- 7.** Για επεμβάσεις στο εξωτερικό των κτιρίων (εκτός απ' όσα αναφέρονται στη με αρ. πρωτ. 1714/24-6-11, ΑΔΑ: 4Α32Φ-ΥΛ εγκύκλιο της Γενικής Γραμματείας Μακεδονίας - Θράκης), απαιτείται ο έλεγχος της μελέτης από το αρμόδιο Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής και η έγκριση αυτής από την αρμόδια Δ/ση Περιβάλλοντος, Πολιτισμού και Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Αθλητισμού του Υπουργείου Εσωτερικών (τομέας Μακεδονίας και Θράκης). Για οικοδομικές εργασίες στο εσωτερικό και στον περιβάλλοντα χώρο των κτιρίων απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.
- 8.** Από την κοινοποίηση της αιτιολογικής έκθεσης και μέχρι την έκδοση της σχετικής απόφασης, επιτρέπονται εργασίες επισκευών και εσωτερικών διαρρυθμίσεων για λόγους λειτουργικούς, χωρίς αλλοίωση του αρχιτεκτονικού και μορφολογικού τους χαρακτήρα και των βασικών αρχών της σύνθεσής τους.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Ο Προϊστάμενος του Τμήματος Γραμματείας
του Υπουργείου Εσωτερικών
(Τομέας Μακεδονίας και Θράκης)
κ.α.α.
Αθανασία Φορτοτήρα

Μ. ε.Υ.

Η Προϊσταμένη Διεύθυνσης

Νικολέτα Τσικώτη

Εσωτερική Διανομή

1. Γρ. Γεν.Δ/ντή
2. Χρον. Αρχείο
3. Αρμόδια υπάλληλο